

Όνομα: **N. Θ. -Στ'2**

Το Σπήλαιο του Πλάτωνα

Επέκταση Ημερίδας Φιλαναγνωσίας

Αλληγορία: Είναι το κείμενο, το οποίο κρύβει νοήματα διαφορετικά από εκείνα που φαίνεται ότι δηλώνει. Ο δημιουργός της αλληγορίας προσπαθεί να κάνει ορατή την αφηρημένη έννοια, αποβλέποντας πάντα σε ένα διδακτικό αποτέλεσμα.

Πρόσωπα Διαλόγου: Σωκράτης και Γλαύκωνας (αδελφός Πλάτωνα)

1. Τι περιγράφει ο Σωκράτης μέσα στο σπήλαιο;

Περιγράφει κάποιους ανθρώπους, οι οποίοι είναι δεσμώτες. Είναι δεμένοι, εγκλωβισμένοι, έχουν αλυσίδες στα χέρια και στον αυχένα. Βλέπουν απέναντί τους, σε έναν βράχο, τις σκιές των αντικειμένων που βρίσκονται πίσω τους. Αυτές οι σκιές είναι ό,τι τους προβάλλουν οι θαυματοποιοί, οι οποίοι βρίσκονται πίσω τους και δεν τους βλέπουν. Οι θαυματοποιοί "κινούν" αντικείμενα και κάνουν ήχους. Ο αντικατοπτρισμός των πραγματικών αντικειμένων προβάλλεται στον βράχο, λόγω μιας φωτιάς που σιγοκαίει πίσω τους. Οι δεσμώτες πιστεύουν ότι τα αντικείμενα που βλέπουν είναι τα αληθινά.

2. Τι θα συμβεί, λέει ο Σωκράτης, αν κάποιος κατορθώσει να σπάσει τα δεσμά και απελευθερωθεί;

Θα δει την πραγματική αλήθεια. Θα καταλάβει ότι βρίσκονται σε μια πλάνη και ότι ό,τι νόμιζαν ως αληθινό τόσο καιρό δεν είναι παρά ένα ψεύδος. Θα δει τον πραγματικό ήλιο και θα καταλάβει ότι όλα αυτά που έβλεπαν μέσα στο σπήλαιο ήταν οι σκιές των πραγματικών αντικειμένων.

3. Αποσυμβολισμός του μύθου

Έννοιες:

Σπήλαιο: Συμβολίζει το σκοτάδι του νου, της ψυχής μας. Μόνο όταν κατακτήσουμε την γνώση θα δούμε το φως

Δεσμώτες: Είναι οι απαίδευτοι, οι αμόρφωτοι (όχι αυτοί που δεν πήγαν σχολείο) αλλά αυτοί που δεν αναζητούν την αλήθεια. Είναι οι άνθρωποι που πιστεύουν ό,τι τους πούνε ή ό,τι τους υποδείξουν.

A. N. – Στ'2

Θαυματοποιοί: Όλα αυτά που καθηλώνουν τον άνθρωπο πνευματικά και θέλουν να τον εξουσιάζουν, πολλές φορές μέσω του φόβου (Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, κοινωνικά μέσα δικτύωσης, ολοκληρωτικά καθεστώτα κτλ)

Ο δεσμώτης που σπάει τα δεσμά: Είναι ο ελεύθερος άνθρωπος που με την δύναμη της γνώσης θεάται τον Ήλιο, την αλήθεια, το Αγαθό. Καταλαβαίνει ότι όλα αυτά που του προβάλλουν είναι απατηλά.

Η φωτιά: Είναι το τεχνητό φως, που φωτίζει τα αντικείμενα, όχι το αληθινό του Ήλιου.

Σκιές και Ήχοι: Είναι όλα αυτά που αντιλαμβάνονται ως πραγματικότητα αλλά είναι ψευδής. Πιστεύουν όλα όσα βλέπουν ή ακούνε ως αληθινά.

Ο φωτεινός κόσμος: Είναι ο κόσμος που βρίσκεται έξω από το σπήλαιο του νου μας και τον κατακτούμε με την γνώση και την παιδεία.

Ήλιος: Είναι η αλήθεια, το φως της γνώσης που κατακτιέται μόνο με επίπονη προσπάθεια.

Η ανηφορική πορεία από το σπήλαιο προς την έξοδο: Συμβολίζει την κοπιαστική πορεία του ανθρώπου για την κατάκτηση της γνώσης μέσω της παιδείας. Έτσι ο άνθρωπος θα γίνει καλλιεργημένος, πεπαιδευμένος.

4. Οι πλατωνικοί δεσμώτες είναι κλεισμένοι μέσα στη σπηλιά και θεωρούν πραγματικότητα τις σκιές που βλέπουν να προβάλλονται μπροστά τους. Μήπως και ο σύγχρονος άνθρωπος είναι δέσμιος στη σημερινή κοινωνία; Αν ναι τίνος είναι δέσμιος;

Είναι δέσμιος

- α) των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και αυτών που τους υποβάλλουν ως ειδήσεις
- β) των κομμάτων και των ομάδων που καλλιεργούν τον φανατισμό
- γ) των μέσων κοινωνικής δικτύωσης που προβάλλουν μια ψεύτικη πραγματικότητα
- δ) του καταναλωτισμού (συνέχεια του γεννιούνται ανάγκες τις οποίες θέλει να ικανοποιεί)

Δ. Α. – Στ' 2

5. Ο δεσμώτης που απελευθερώνεται, σύμφωνα με τον Πλάτωνα, αν χρειαζόταν ν' ανταγωνιστεί με κείνους τους παντοτινούς δεσμώτες, λέγοντας την άποψή του σχετικά με τις σκιές, καθόσον χρόνο η όρασή του είναι αμβλεία, πριν προσαρμοστούν τα μάτια του, και για να συνηθίσουν θα προκαλούσε περιπαιχτικά γέλια και θα έλεγαν γι' αυτόν πως με το ν' ανεβεί επάνω, γύρισε με καταστραμμένα τα μάτια του και πως δεν αξίζει ούτε να προσπαθήσουν καν να πάνε επάνω. Αν δε αυτός επιχειρήσει να τους λύσει και να τους ανεβάσει, θα τον σκότωναν. Ποια παραδείγματα από την ιστορία ταιριάζουν απόλυτα με όσα λέει ο Πλάτων;
- α) ο Χριστός (κυνηγήθηκε και σταυρώθηκε, γιατί προσπάθησε να φέρει το φως)
 - β) ο Σωκράτης (του έδωσαν να πει το κώνιο, γιατί οι πολιτικοί του αντίπαλοι τον ζήλευαν και τον κατηγορήσαν άδικα ότι διαφθείρει τους νέους)
 - γ) ο Πυθαγόρας (δικάστηκε για αθεΐα και διαφθορά των νέων, τους οπαδούς του μάλιστα τους έκαψαν μέσα σε μια οικία)
 - ε) η Υπατία (νεοπλατωνκή φιλόσοφος, την οποία έγδαραν ζωντανή φανατικοί χριστιανοί – 415 μ.Χ.)
 - στ) ο Γαλιλαίος (τον καταδίκασαν στην πυρά για τις ιδέες του)
6. Πώς θα μπορούσαμε εμείς σήμερα, ως μαθητές και κατοπινοί πολίτες να ξεφύγουμε απ' τα "δεσμά του σπηλαιού" και να προχωρήσουμε προς το φως, τον ήλιο, το Αγαθόν;
- α) Να διαβάζουμε, να μελετούμε, να εξελισσόμαστε, για να κατακτήσουμε την γνώση, το Αγαθόν του Πλάτωνα
 - β) Να διαβάζουμε τους Έλληνες φιλοσόφους και να μαθαίνουμε την ελληνική γλώσσα, που κρύβει μέσα της τις διασυμπαντικές αλήθειες
 - γ) Να ερευνούμε και να κριτικάρουμε ό,τι μας λένε
 - δ) Να αποστασιοποιηθούμε από τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και μέσα κοινωνικής δικτύωσης, που προάγουν έναν ψεύτικο κόσμο
 - ε) Να καλλιεργούμε την δικαιοσύνη, την αλήθεια, την σωφροσύνη, την σοφία.